

Ta'limda universal dizayn bo'yicha yo'riqnoma

Ta'limda Universal Dizayn (UDL) ning maqsadi – o'quvchilarning muayyan maqsadga, mulohaza yuritishga tashabbuskorlik va hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan mustaqil faoliyatidir.

JALB ETISHning turli vositalarini ishlab chiqish

TAQDIM ETISHning turli vositalarini ishlab chiqish

FAOLIYAT va IFODA ETISHning turli vositalarini ishlab chiqish

Foydalanish imkoniyati

Qiziqishlar va individual xususiyatlarni aks ettiruvchi jarayonlarni tashkil etish (7)

- Tanlash va mustaqil bajarish imkoniyatini oshirish (7.1)
- Aloqadorlik, qadriyatlarga asoslangan va hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirish imkoniyatini oshirish (7.2)
- Ijobiy muhit va o'yin faoliyatini tashkil etish (7.3)
- Xolis bo'lmagan munosabat, havfni keltirib chiqaruvchi va chalg'ituvchi omillarni bartaraf etish (7.4)

Idrok etish jarayonlarini tashkil etish (1)

- Axborotlarni turli ko'rinishda namoyon etishni qo'llab-quvvatlash (1.1)
- Axborotni qabul qilishning turli usullarini qo'llab-quvvatlash (1.2)
- Turli nuqtai nazar va o'ziga xos xususiyatlarni amaliy tajribalarga tayanib ifodalash (1.3)

Birgalikda faoliyat yuritish jarayonlarini tashkil etish (4)

- Turli javoblarni ifodalash, topshiriqlarni bajarishda yo'nalish topish va jismoniy muhitda turli harakatlanish usullariga e'tibor berish (4.1)
- Foydalanish imkoniyati bo'lgan material, assisitiv texnologiyalar va foydalanish imkoniyati keng bo'lgan vositalardan foydalanishni takomillashtirish (4.2)

Qo'llab-quvvatlash

Harakat va qat'iyatlikni saqlashni aks ettiruvchi jarayonlarni tashkil etish (8)

- Maqsadlarning mazmuni va mohiyatini aniqlashtirish (8.1)
- Vazifalar hajmi va qo'llab-quvvatlashni optimallashtirish (8.2)
- Hamkorlikda uzviylikda va jamoada o'qitishni qo'llab-quvvatlash (8.3)
- Jamiyatga mansublik hissini kuchaytirish (8.4)
- Aniq faoliyatga yo'naltirilgan fikr-mulohazalarni bildirish (8.5)

Til va belgilardan foydalanish jarayonlarini tashkil etish (2)

- Lug'at boyligi, belgilar va til strukturasi aniqlashtirish (2.1)
- Matn, matematik ifoda va belgilarni tushunishni qo'llab-quvvatlash (2.2)
- Turli til va dialektlar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda ularni hurmat qilishni rivojlantirish (2.3)
- Til va belgilardan foydalanishda xolis bo'lmagan munosabatlarni bartaraf etish (2.4)
- Ma'lumotni turli vositalar orqali tasvirlash (2.5)

Ifoda etish va kommunikatsiya jarayonlarini tashkil etish (5)

- Kommunikatsiyaning turli vositalaridan foydalanish (5.1)
- Loyihalash, yozish ko'nikmalari va kreativlikni rivojlantirishda turli vositalardan foydalanish (5.2)
- Amaliyot va samaradorlikni bosqichma-bosqich qo'llab-quvvatlash orqali erkin faoliyatni rivojlantirish (5.3)
- Ifoda etish va kommunikatsiya usullari bilan bog'liq bo'lgan xolis bo'lmagan munosabatlarni bartaraf qilish (5.4)

Amalga oshirish

Emotsional ko'nikmalarni rivojlantiruvchi jarayonlarni tashkil etish (9)

- Natija, ishonch va motivatsiyani anglash (9.1)
- O'zini va boshqalarni tushunishni rivojlantirish (9.2)
- Individual va jamoaviy fikr-mulohazani rag'batlantirish (9.3)
- Empatiya va emotsional qo'llab-quvvatlash (9.4)

Bilimlarni mustahkamlash uchun variantlar ishlab chiqish (3)

- Avvalgi bilimlarni yangi o'rganish jarayoni bilan bog'lash (3.1)
- Qonuniyatlar, asosiy xususiyatlar, g'oyalar va munosabatlarni aniqlash va o'rganish (3.2)
- Bilish va mazmunni anglashning turli usullarini takomillashtirish (3.3)
- Bilimlarni umumlashtirish va yangi vaziyatlarda qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirish (3.4)

Strategiyani ishlab chiqish jarayonlarini tashkil etish (6)

- Aniq maqsadlarni belgilash (6.1)
- Vujudga kelishi mumkin bo'lgan muammolarga tayyor bo'lish va ularni bartaraf etish yo'llarini rejalashtirish (6.2)
- Axborot va resurslarni tizimlashtirish (6.3)
- O'quvchining progressini kuzatish imkoniyatlarini oshirish (6.4)
- Tenglik va inklyuziyani ta'minlash (6.5)